

કફ્ફારાનો રોજો

કફ્ફારાનો રોજો એ હોય છે, જે કોઈ ભૂલ કે કસૂરના કારણે રાખવામાં આવે, જેમ કે બે મહિનાના સણંગ રોજા એ વ્યક્તિ રાખશે, જેણે ભૂલથી હત્યા કરી નાખી હોય અને તે એક ગુલામ આપ્યાએ કરવા માટે શક્તિમાન ન હોય. અલ્લાહ તથાલાનું ફરમાન છે :

فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَكَبِّعِينَ تَوْبَةً مِنَ اللَّهِ ﴿١٢﴾ النساء: ١٢

અનુવાદ : “પછી જે વ્યક્તિ ગુલામ આપ્યાએ ન કરી શકે, તે એક-પછી-એક સણંગ બે મહિનાના રોજા રાખે. આ તે ગુના માટે અલ્લાહથી તોબા (પ્રાયશ્ચિત) કરવાની રીત છે.” (સૂર: નિસા, આ.૪૨)

અથવા, જેમ કે ‘જિહાર’ના રોજા (જિહારનો અર્થ એ છે કે પતિ પોતાની પત્નીને એમ કહી દે કે પતિ પોતાની પત્નીને એમ અર્થાત્, તું મારી માતાની પીઠની જેમ છે. અશાનતા-કાળમાં તલાક આપવાની આ એક પદ્ધતિ હતી). ઈસ્લામે આને હરામ ઠેરવી દીધું અને જે આ રીતે કહે તેના પર કફ્ફારો લાગુ કરી દીધો અને તે આ પ્રમાણે છે :

وَالَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِنْ سَآئِئِهِمْ ثُمَّ يَعُودُونَ لِمَا فَلَوْا فَتَحَرِّرُ رَقَبَةٌ مِنْ قَبْلٍ أَنْ يَتَمَاسَّ ذَلِكُمْ تُوعَذُونَ بِهِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَيْرٌ ﴿٣﴾ **فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَكَبِّعِينَ مِنْ قَبْلٍ أَنْ يَتَمَاسَّ فَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فِطْلَاعَمُ سِتِّينَ مَسِيْكِينًا** ﴿٤﴾ المجادلة: ٣-٤

અનુવાદ : “જે લોકો પોતાની પત્નીઓ સાથે ‘જિહાર’ કરે, પછી પોતાની એ વાતથી પાછા ફરી જાય જે તેમણે કહી હતી, તો એ પહેલા કે બંને એક-બીજાને સ્પર્શ કરે, તેમણે એક ગુલામ આપ્યાએ કરવો પડશે, આનાથી તમને શિખામણ આપવામાં આવે છે, અને જે કંઈ તમે કરો છો, અલ્લાહ તેનાથી સુમાહિતગાર છે, અને જે વ્યક્તિ ગુલામ ન મેળવી શકે તે બે મહિનાના સણંગ રોજા રાખે, તે પહેલા કે બંને એક-બીજાને સ્પર્શ કરે, અને જે વ્યક્તિને આનું પણ સામર્થ્ય ન હોય તે સાઈં ગરીબોને ભોજન કરાવે.” (સૂર: મુજાદલા, આ. ૩-૪)

કફ્ફારાના રોજાઓમાં એક **સોગંદના કફ્ફારાનો રોજો** છે. જો કોઈએ સોગંદ ખાધા અને પૂરી ન કરી શક્યો, તો તેના પર કફ્ફારાના રૂપમાં ગ્રાણ રોજા રાખવા જરૂરી છે. આ રોજા ત્યારે રાખવામાં આવશે, જ્યારે તે દસ મિસ્લિનો (ગરીબો)ને ભોજન કરાવવા, અથવા તેમને કપડાં પહેરાવવા, અથવા એક ગરદન આપ્યાએ કરાવવા માટે શક્તિમાન ન હોય. અલ્લાહ તુથાલાએ ફરમાયું :

لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ وَلَا كُنْ يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا عَدَّتُمْ أَلَيْمَنَ لَكُمْ فَكَفَرُهُمْ إِطْعَامُ عَشَرَةِ مَسِيْكِينٍ مِنْ أَوْسَطِ مَا تُطْعِمُونَ أَهْلِكُمْ أَوْ كَسُوتُهُمْ أَوْ تَحْرِيرُ رَقَبَةٍ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ ذَلِكَ كَفَرٌ أَيْمَنُكُمْ إِذَا حَلَفْتُمْ وَاحْفَظُوا أَيْمَنَكُمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ إِيمَانَهُ لَعَلَّكُمْ تَشَكُّرُونَ ﴿٨٩﴾ المائدة: ٨٩

અનુવાદ : “તમે લોકો આમ જ જે સોગંદો ખાઈ લો છો તેના પર અલ્લાહ પકડ નથી કરતો, પરંતુ જે સોગંદો તમે જાહી-સમજને ખાવ છો તેના પર તે અવશ્ય તમારી પૂછપરછ કરશે. (આવી સોગંદો તોડવાનો) કફ્ફારો એ છે કે દસ ગરીબોને એવું મધ્યમ કક્ષાનું ભોજન કરાવો જે તમે પોતાના પત્ની-બાળકોને કરાવો છો, અથવા તેમને કપડાં પહેરાવો, અથવા એક ગુલામ આપ્યાદ કરાવો, અને જે આનું સામર્થ્ય ન ધરાવતો હોય તે ત્રણ દિવસના રોજા રાખે. આ તમારી સોગંદોનો કફ્ફારો છે, જ્યારે કે તમે સોગંદ ખાઈને તોડી નાખો. પોતાની સોગંદોની રક્ષા કરવાનું રાખો. આ રીતે અલ્લાહ પોતાના આદેશો તમારા માટે સ્પષ્ટ કરે છે, કદાચ કે તમે કૃતજ્ઞ બનો.” (સૂર: માઈદા, આ.૮૮)

